

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. május 6.

TÖRTÉNELEM
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2015. május 6. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszleletet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középszintű történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középszintű történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

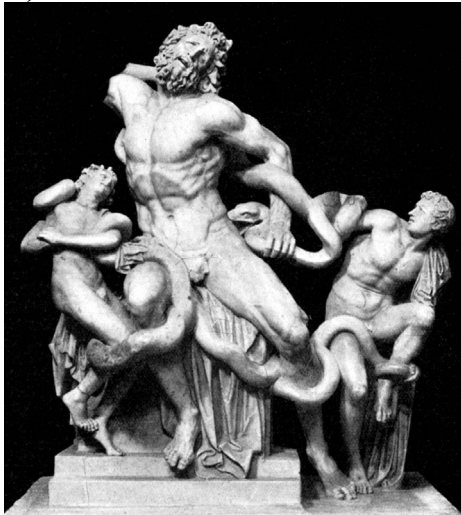
Eredményes munkát kívánunk!

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókor kulturális emlékeivel kapcsolatos.

Írja a táblázatban olvasható állítások mellé a megfelelő kép betűjelét! Minden állításhoz egy kép tartozik, egy kép betűjelét nem kell beírnia. (Elemenként 1 pont.)

A)

A Laokoón-szoborcsoport

B)

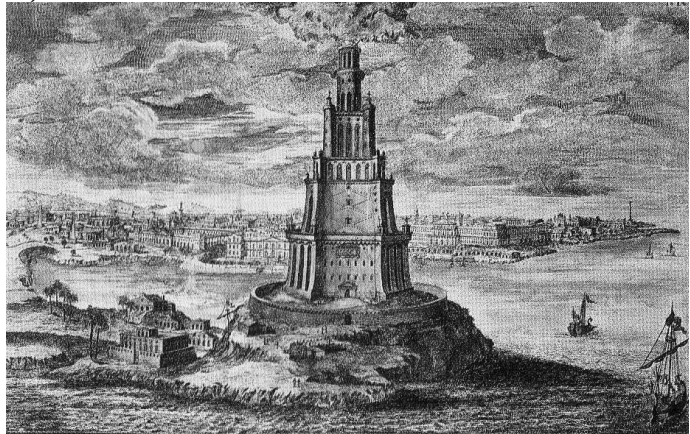
A rodoszi kolosszus (XVIII. századi ábrázolás)

C)

Pheidiász: Pallasz Athéné

D)

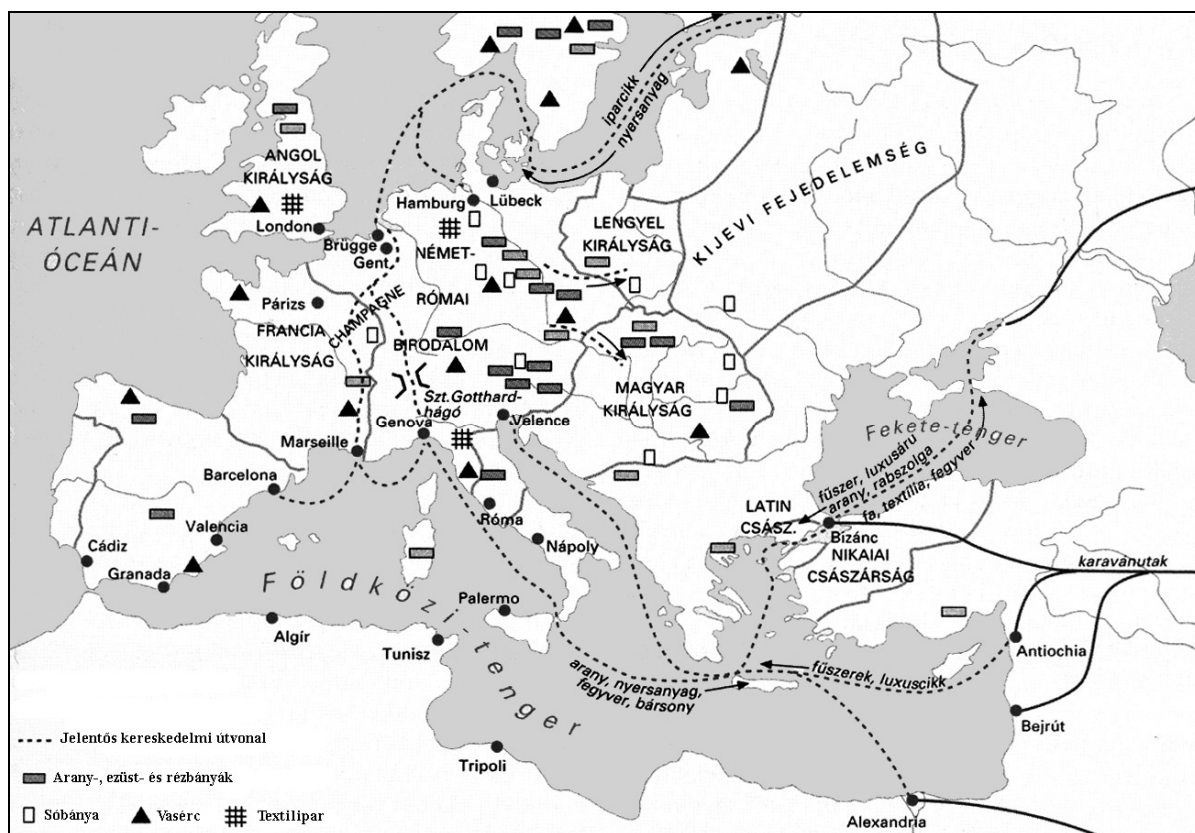
A pharoszi világítótorony (XVIII. századi ábrázolás)

Állítás	A kép betűjele
a) Az alkotás a hellenisztikus világ kulturális központjának számító, Nagy Sándor által alapított város kikötőjének nevezetessége volt.	
b) A trójai mondakörhöz kötődő alkotás drámai érzelmeket ábrázol.	
c) A világ hét csodájának egyikeként számon tartott alkotás a napistent jelenítette meg.	

3 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori kereskedelemmel kapcsolatos.

Döntse el a térképvázat és ismeretei segítségével, hogy a levantei vagy a Hanza-kereskedelemlre igazak az állítások! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

A középkori Európa gazdasága

Állítás	Levantei kereskedelem	Hanza-kereskedelem
a) Fellendülésében jelentős szerepet játszottak a keresztes háborúk.		
b) Élelmiszerral és nyersanyaggal látta el a népes flandriai városokat.		
c) Jelentős mennyiségű nemesfém áramlott ki Európából ezen az útvonalon.		
d) Áruinak nagyrészt az európai nemesség leggazdagabb rétegeinek igényeit elégítették ki.		
e) A német kereskedővárosok egymással szövetkezve biztosították a kereskedelmi útvonalakat.		
f) A nagy földrajzi felfedezések hozzájárultak hanyatlásához.		

3 pont

3. A feladat a magyar államalapítással kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!** (Elemenként 1 pont.)

„[...] Isten szent egyháza és a mi híveink valamennyien, a mostaniak és a jövődöbeliek, tudják meg, hogy a Pannónia hegyén lévő Szent Márton-monostornak [...] olyan kiváltságot engedélyeztünk, amilyent Monte Cassino [...] monostora kapott. Szent Márton monostorát még szülőatyánk kezdte és mi fejeztük be Isten segítségével lelkünk üdvéért és királyságunk megszilárdításáért. [...]

Gondoskodtam ugyanakkor arról is, hogy megörökítem az utódok emlékezetében azt a különleges támogatást, amelyet Szent Márton érdemeiért gyermekkoromban megtapasztaltam. Ugyanis mikor kitört a háború vihara, [...] mivel az egyik megye, a somogyi el akart üzni atyám székéről, nagy bizonytalanság fogott el, milyen tanácsot adjak háborgó lelkemnek, mihez fogjak? Ekkor [...] fogadalmat tettem Szent Mártonnak, ha érdemeiért [...] ellenségeimet legyőzöm, akkor úgy jó, ha a fenti megye dézsmáját, ami minden dolga, birtoka, földje, szőlője, vetése, útvámja után jár ugyanezen monostor apátjának vessem alá haladéktalanul [...]” (A pannonhalmi apátság kiváltságlevele, 1001/1002)

a) Nevezze meg azt az uralkodót, akinek uralma alatt kezdetét vette a pannonhalmi apátság működése!

.....

b) Nevezze meg azt a szerzetesrendet, amelyhez az apátság tartozott!

.....

c) Nevezze meg azt a személyt, aki a forrásban említett háborút kirobbantotta!

.....

d) Nevezze meg másik szóval (szakkifejezéssel) a forrásban említett adófajtát!

.....

4 pont	
--------	--

4. A feladat a felvilágosodáshoz kapcsolódik.**Döntse el a forrás és ismeretei segítségével, hogy Montesquieu melyik rendszer vagy elv mellett érvel! Karikázza be a helyes válasz sorszámát!** (Elemenként 1 pont.)

„Minthogy szabad államban minden szabad lelkű ember maga kell, hogy kormányozza magát, következtetésképpen a nép egészét kell, hogy illesse a törvényhozó hatalom. Minthogy azonban ez nagy államokban keresztülvihetetlen, és kis államokban is sok hátránnyal jár, a népnek a maga képviselői útján kell megtennie mindazt, amit maga nem tud megtenni. A képviselőknek nagy előnye, hogy az ügyeket meg tudják vitatni, a nép erre egyáltalán nem alkalmas.

Minden állampolgárt meg kell, hogy illessen az a jog, hogy szavazhasson a képviselő-választáson, kivéve azokat, akik annyira alacsony helyzetben vannak, hogy úgy tekintendők, mint akiknek nincs szabad akaratuk. Az emberek jobban ismerik saját városuk szükségleteit, mint más városokéit, és mindenki jobban meg tudja ítélni szomszédai képességeit, mint más honfitársaiéit. Nem szabad tehát a

törvényhozó testület tagjait általában a nemzet összességéből kiválasztani, hanem az a helyes, ha minden fontosabb helyen a lakosok maguk választanak maguk számára képviselőt.

Szabad államban a törvényhozó hatalomnak joga van, és lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy megvizsgálja, miként hajtják végre az általa hozott törvényeket.” (Montesquieu: *A törvények szelleméről*, 1748)

a) A törvényhozás módja:

1. képviseleti rendszer

2. közvetlen demokrácia

b) A választójog:

1. általános választójog

2. cenzusos választójog

c) A választási rendszer:

1. többségi (egyéni választókerületes) rendszer

2. arányos (listás) választási rendszer

d) A végrehajtó hatalom:

1. a királynak felelős

2. a törvényhozásnak felelős

4 pont	
--------	--

5. A feladat a Rákóczi-szabadságharc kitöréséhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Az oly sok nagy mozgalom legfőbb oka most és mindig – az ősi törvények szégyenletes eltörlése [...] kieroszakolták a beleegyezést, s az országnak a szabad királyválasztásban fennálló arany szabadságát szolgáló átváltozással örökletes királyság képére alakították át. [...] gyalázatos módon eltörölték ama nagy Jeruzsálemi Endre király nagyfontosságú törvényét, amely a nemzet dicsőségére magában foglalta az összes rendek sarkalatos szabadságjogait, s örökre megadta azt a jogot, hogy törvénytörés esetében szembeszegülhessenek a királyokkal. [...]

Szégyen elmondani, hogy a fizető képességét teljesen elvesztett népet milyen sokféle kétségbeesés gyötri. [...] Az ország népe még most is széltében hangoztatja, hogy jobb volt a sorsa a hódító félhold uralma alatt; az meg az okmányokból bizonyítható, hogy az osztrákok évenkénti zsarolásai az ottománoknak fél évszázad alatt teljesített szolgáltatásokat is bőségesen elérik.” (II. Rákóczi Ferenc kiáltványa, 1704)

a) Nevezze meg azt a két társadalmi csoportot, amelynek sérelmeit a kiáltvány idézett része felsorolja!

.....

.....

b) Melyik évben adta ki „Jeruzsálemi Endre király” a kiáltványban említett törvényt?

c) Melyik évben ért véget az a korszak, amelyre a szöveg aláhúzott része utal?

4 pont	
--------	--

6. A feladat az ipari forradalomhoz kapcsolódik.

Karikázza be a kérdésekre adandó helyes válasz sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

Textilipari találmányok:

1733 John Kay: repülő vetélő (a szövőszék teljesítményének megduplázása)

1764–1767 James Hargreaves: Fonó Jenny (8 orsóval működő kézi meghajtású fonógép)

1769 Richard Arkwright: fonógép (vízi meghajtású)

1779 Samuel Crompton: fonógép (több mint 1000 orsó, víz- vagy gőzmeghajtású)

1785–1792 Edmund Cartwright: szövőgép (víz- vagy gőzmeghajtású)

a) Mi volt a fonógépek tökéletesítésének legfőbb ösztönzője?

1. Az ún. „fonaléhség”: Kay találmánya gyorsabbá tett a szövést.
2. A gőzgépek megjelenése, mert új, olcsó energiaforrást jelentettek.
3. A függetlenné vált USA-ban bevezették a rabszolgaságot, ezért nőtt a feldolgozható gyapot mennyisége.

b) Miért csökkent az önálló takácsok száma a XIX. század első felében?

1. Túltermelési válság következett be, ezért nem tudták eladni a termékeiket.
2. Feloszlatták a céheket, ezzel megszűnt a munkahelyük.
3. Feltalálták a szövőgépet, amelyet gyárakban alkalmaztak.

c) Miért a textilipar volt az egyik első iparág, ahol az ipari forradalom megkezdődött?

1. Megdrágult a munkaerő a fejlődés következtében.
2. Bővült a piac a népességrobbanás miatt.
3. Feltalálták a műszálat.

3 pont	
--------	--

7. A feladat az 1848-49. évi magyar szabadságharccal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Tisztelt ház! Használni akarom az alkalmat arra, hogy nyilvános ülésben is megmondjam, [...] hogy az országgyűlésnek és a kormánynak ideiglenes székhelyét máshová tegye által. Én ezt szükségesnek tartom a következő oknál fogva:

Tökéletes hittel és reménnyel vagyok igazságos ügyünk győzelméért, hiszek Istenben és hiszek vitéz seregeink kitűrésében, bátor, férfias, hű magokviseletében, azonban a csatáknak kimenetele Isten kezében van, és mivel táborunk már most úgyszólván itt, csaknem a fővárosban, holnap pedig egy részben Budának környékén táborzandik, azon vélekedésben vagyok, hogy [...] megtörténhetnék, hogy a csata rossz kimenete esetében zavarba jönne az ország kormánya és képviselése; pedig annak zavarba jönie nem kell, nem szabad [...].

[...] mindig azt tartottam, hogy Magyarország nem támadó harcot visel, nem akar semmit akvizálni [szerezni], csak megtartani azt, amire a király megesküdt, amihez törvényes joga van; s miután egyebet nem, csak ezt akarja, [...] bizonyosan én fogok leginkább örülni, ha a nemzetnek igazságos s törvényes jogait, becsületét, szabadságát, s azon viszonyokat tekintetbe véve, melyek köztünk s az ausztriai monarchia között fennforognak, a méltányos kiegyenlítést béke útján biztosíthatjuk.”
(Kossuth Lajos országgyűlési beszéde)

a) Mikor mondta el Kossuth az idézett beszédet? Karikázza be a helyes dátum sorszámát!

1. 1848. április 5.
2. 1848. december 31.
3. 1849. május 21.
4. 1849. augusztus 13.

b) Fogalmazza meg röviden, miért kellett az országgyűlésnek és a kormánynak elhagynia a fővárost!

.....
.....

c) Nevezze meg azt a várost, ahová áttette székhelyét a magyar kormányzat az idézett beszéd elhangzása után!

.....

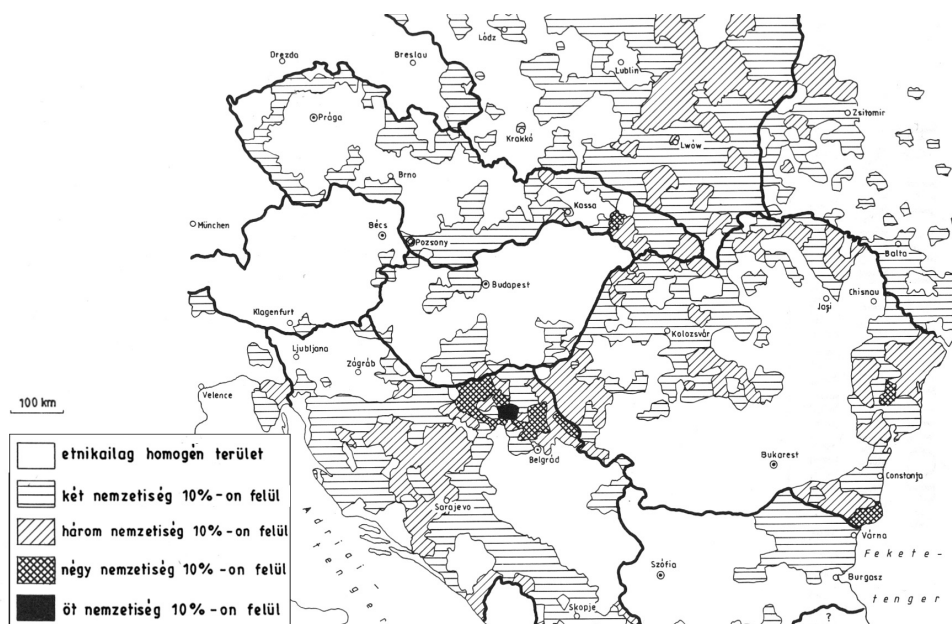
d) Melyik állítás feleltethető meg Kossuth idézett gondolatainak? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. Véleménye szerint a szabadságharc célja Magyarország teljes függetlenségének kivívása volt.
2. A szabadságharcot önvédelmi háborúnak tekintette.
3. A főváros várható elvesztéséért a hadsereg vezetőit tette felelőssé.
4. Arra kérte képviselőtársait, hogy a hadsereggel együtt a végsőkéig védelmezzék a fővárost.
5. Véleménye szerint a főváros feladása a szabadságharc vereségét jelentené.

4 pont	
--------	--

8. A feladat az első világháborút lezáró békék területi és etnikai következményeivel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a térkép-vázlat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) Közép- és Kelet-Európa etnikai viszonyainak mely sajátos, a nyugat-európaiaktól eltérő vonását szemlélteti a térkép-vázlat?

.....

.....

b) Nevezze meg azt az államalakulatot, amelynek az első világháború végén történt felbomlása jelentős változásokat idézett elő a térkép-vázlat által ábrázolt térségben!

.....

c) Nevezze meg, melyik nemzeti kisebbségre igaz az alábbi leírás!

Arányuk 1920-ban többek közt Csehszlovákia, Magyarország, Románia és a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság egyes területein is meghaladta a 10 %-ot. Anyaországuk ezt a ténytet később felhasználta hatalmi törekvéseinek megalapozásához.

.....

d) Melyik államra igaz a leírás? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

Területe és lakossága a Párizs környéki békéknek köszönhetően több mint kétszeresére nőtt. Az Ausztriától, Magyarországtól és Oroszországtól kapott területeken jelentős számban éltek nemzeti kisebbségek.

1. Bulgária

2. Csehszlovákia

3. Lengyelország

4. Románia

5. Szerb–Horvát–Szlovén Királyság

4 pont	
--------	--

9. A feladat Magyarország második világháború alatti történetével kapcsolatos.

Döntse el, mely eseményeket írják körül a forrásrészletek! Írja a forrásrészletek után található négyzetbe a hozzájuk köthető esemény sorszámát! A felsorolt események közül válasszon! Két esemény kimarad. (Elemenként 1 pont.)

Események: 1. a Délvidék megszállása; 2. a doni katasztrófa; 3. kísérlet a háborúból történő kilépésre; 4. Magyarország német megszállásának kezdete; 5. a nyilasuralom kiteljesedése; 6. a párizsi béke megkötése

a) „A géppisztoly lett a komoly szerzés eszköze. A sok szegénylegény először a zsidókat fosztogatta ki, s ahogy elnehezedett a helyzet, figyelmét a kirabolható parasztságra összpontosította. [...] Az utánzás vásári ripacs tehetetlensége tombolt. «Németországban így, Németországban úgy» - hangoztatták olyan emberek, akik nem jártak a Birodalomban, utánzás - ruhákban, lépésben, minden külsőségben, köszöntésben.” (Rajniss Ferenc, vallás- és közoktatásügyi miniszter naplója)

b) „Kállay miniszterelnök a pályaudvaron fogadott, és a várpalotába vezető utunk alatt röviden tájékoztattott a Budapesten időközben történekről. A Gestapo [a német titkosrendőrség] kilenc felsőházi tagot és tizenhárom képviselőt nyomban letartóztatott: [...] és lefoglalta saját használatára az Astoria Szállót.” (Horthy Miklós emlékiratai)

c) „[...] 12 h-kor érkezett jelentés szerint a szomszédos olasz hadtest megkezdte a visszavonulást. [...] Előreláthatólag az ellenség a magyar hadsereget dél felé [...] le akarná nyomni, és az esetleg ettől nyugatra eső területeken is támad, ahol védelemre saját csapatok már nem állnak rendelkezésre. [...] A hadsereg ellenállása ilyen esetben nem lehet hosszú.” (Vitéz Kovács Gyula vezérőrnagy helyzetjelentése)

d) „Elhatároztam, hogy a magyar nemzet becsületét megőrzöm a volt szövetségessel szemben is, midőn az a kilátásba helyezett megfelelő katonai segítség helyett a magyar nemzetet legnagyobb kincsétől, szabadságától, függetlenségétől akarja végleg megfosztani. Ezért közöltem a Német Birodalom itteni képviselőivel, hogy eddigi ellenfeinkkel előzetes fegyverszünetet kötünk [...]” (Horthy Miklós rádió elhangzott kiáltványa)

4 pont	
--------	--

10. A feladat a kisebbségi magyarsághoz kapcsolódik.

Nevezze meg azokat a mai Magyarországon kívüli területeket, amelyek nemzetiségi adatsorait a táblázatban olvashatja! Ne a mai országneveket, hanem a területek **közkeletű (történelmi) elnevezését használja!** Írja a neveket a táblázat megfelelő mezőibe! Megadhatja a területek magyar nyelvű elnevezését is. (Elemenként 1 pont.)

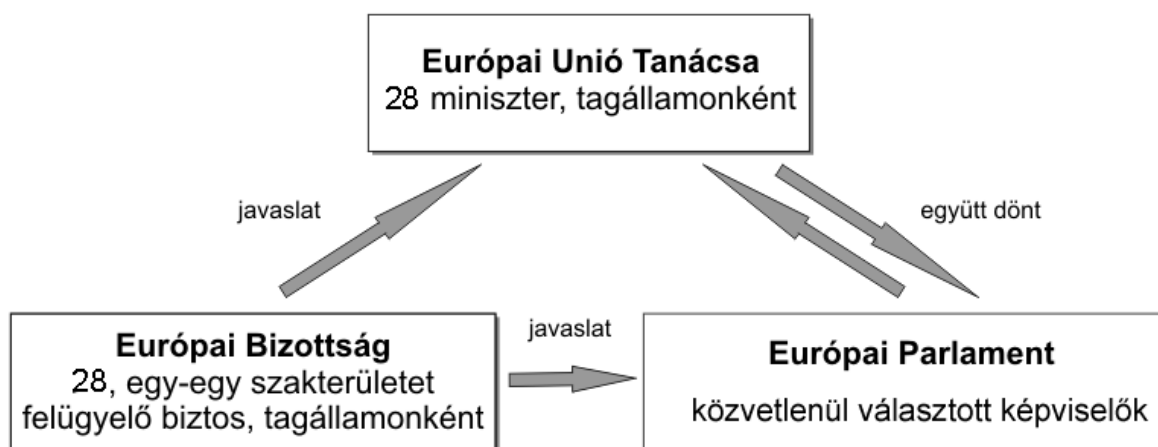
Terület elnevezése	a)	b)	c)	d)
.....
magyarok	559 000	154 000	1 650 000	424 000
németek	3 000	–	320 000	7 000
románok	–	–	5 320 000	–
ukránok	–	772 000	–	–
szerbek	–	–	–	1 089 000
szlovákok	4 317 000	–	–	–
egyéb	112 000	131 000	210 000	431 000

Nemzetiségi megoszlás az 1970-es évekbeli népszámlálások alapján

4 pont	
--------	--

11. A feladat az Európai Unióhoz kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Az Európai Unió fontosabb intézményei és működése

Melyik – az ábrán látható – uniós intézményre igazak a következő állítások?

a) Több mint hétszáz tagját a tagállamok állampolgárai listás rendszerben választják meg.

.....

b) Tagsága nem állandó, mindig az aktuális kérdéskör felügyeletével megbízottak vesznek részt az ülésein.

.....

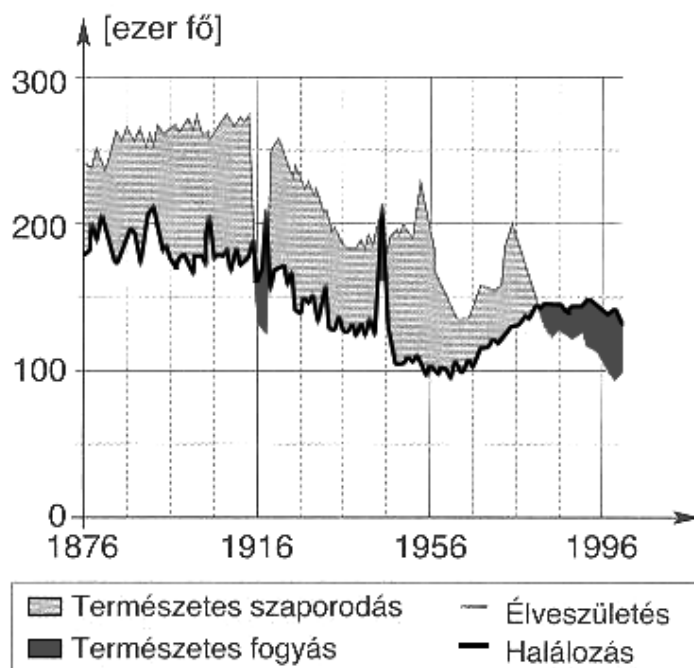
c) Minden tagállam egy-egy tagot delegál ebbe a testületbe, akik különböző szakterületekért felelnek.

.....

d) Nevezze meg az Európai Uniónak az ábrán nem látható, alapvető döntéshozó (tehát nem tanácsadó és nem pénzügyi) intézményét!

4 pont	
--------	--

12. A feladat Magyarország XX. századi népesedési viszonyaihoz kapcsolódik. Döntse el a grafikon és ismeretei segítségével, hogy az állítások igazak vagy hamisak-e! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 1 pont.)

A születések és halálozások száma Magyarországon

Állítások	Igaz	Hamis
a) Az abortusztilalom évtizedek múlva jelentkező hatása is leolvasható a grafikonról.		
b) A második világháború idején a természetes fogyás elsődleges oka a háborús embervesztés és a holokauszt áldozatainak nagy száma volt.		
c) A Rákosi-korszakban a gyermekgondozási segély és a családi pótlék bevezetése miatt hirtelen megnőtt a születések száma.		
d) A grafikonról leolvasható Magyarország népességszámának mindenkori változása.		

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó feladat,
kettő, a **magyar történelemre** vonatkozó, egy **rövid** és egy **hosszú**,
különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Középkori város	rövid
	14.	Nők helyzete és életmódja	rövid
Magyar történelem	15.	Nándorfehérvári diadal	rövid
	16.	Tatárjárás	hosszú
	17.	Magyar nyelv ügye	rövid
	18.	A kiegyezés	hosszú
	19.	Kádár-korszak	rövid
	20.	Trianon	hosszú

Segítségül megadjuk a helyesen kiválasztott feladatok sorszámainak lehetséges kombinációit.

Jelöljön meg egy oszlopot az alábbi táblázatból!

Karikázza be a választott oszlop betűjelét!

Feladattípus	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
rövid	13.	13.	13.	13.	13.	13.	14.	14.	14.	14.	14.	14.
rövid	15.	15.	17.	17.	19.	19.	15.	15.	17.	17.	19.	19.
hosszú	18.	20.	16.	20.	16.	18.	18.	20.	16.	20.	16.	18.

Csak a szabályok szerint kiválasztott feladatok értékelhetők! A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

13. A feladat a középkori városokhoz kapcsolódik. (rövid)**Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a középkori városok kiváltságait!**

„Ha egy férfi vagy nő Bréma városában [...] egy évet és egy napot háborítatlanul eltöltött, annak, aki ezután szabadságát el akarná venni, hallgatást parancsoljanak. Neki pedig jogában áll szabadságát megtartani, minthogy az ezzel szemben (esetleg) fennálló jogok az említett idő alatt elévülnek;” (I. Frigyes német-római császár kiváltságlevele, 1164)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

15. A feladat Hunyadi János törökellenes küzdelmeivel kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével Hunyadi János nándorfehérvári győzelmét! Válaszában röviden magyarázza meg a győzelem jelentőségét! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Konstantinápoly pusztulásának híre minden hívőt rémülettel töltött el, leginkább a szomszédokat, akik azonnali romlásukat érezték. Miklós pápa, a tudományok pártfogója és a katolikus nép legjámborabb pásztora nagyon féltette a pannóniaiakat [értsd: magyarokat] [...], mert tudta, hogy azok veszte a keresztény világ végét jelentené, ezért szent hadjáratra adott ki üdvös felhívást, amely szerint mindenki, aki a török ellen önként fölveszi a szent kereszt jelét, és ingyenes katonai szolgálatot vállal, minden bűnéért teljes bocsánatot kap. Sőt, az alemannokhoz [értsd: németekhez], a magyarokhoz és a lengyelekhez elküldte [...] az isteni Ferenc szentségébe beavatott Kapisztrán Jánost, e szent életű férfit, akit ékesszólása és feddhetetlen életmódja kiválóan alkalmassá tett a nép közötti agitációra, hogy szent szónoklattal buzdítsa az embereket az üdvös hadjáratra.” (Antonio Bonfini)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

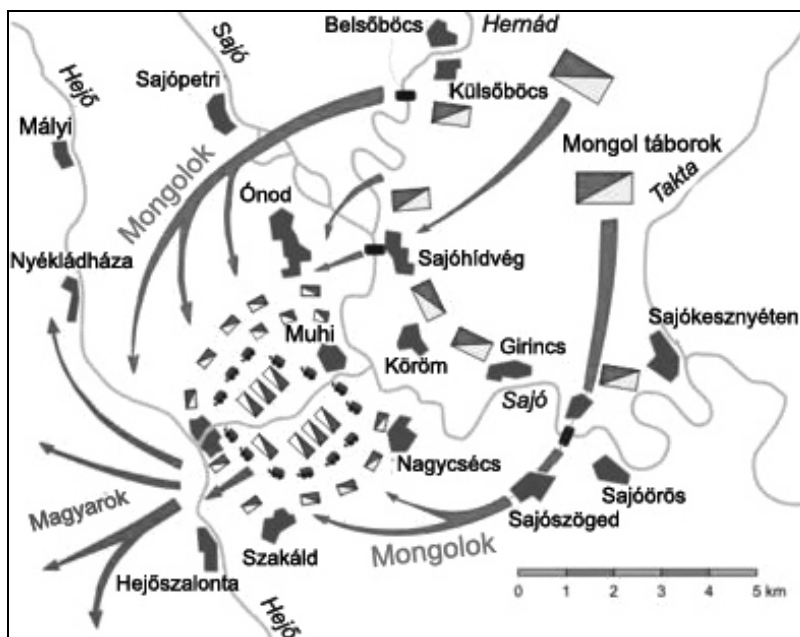
.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

16. A feladat a tatárjáráshoz kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a tatárjárás eseményeit és az ország újjáépítését! A tatárjárást megelőző eseményekről ne írjon!

A muhi csata

„Elkezdtek bejárni a puszta és elhagyatott földet, amelyet elmenetelünkkor pusztítottak el. Az egyházak tornyai voltak útmutató jeleink egyik helységből a másikba, és ezek is borzalmas utat jelöltek. A nyolcadik napon Gyulafehérvár városába értünk, ahol semmit sem találtunk, csak megöltek csontjait és koponyáit, a bazilikák és paloták szétrombolt és aláásott falait. [...] És a tizedik mérföldkőnél [...] az erdőtől négy mérföldnyire volt egy csodálatos magas hegy, amelynek a csúcsán megerősítettek egy sziklát, vagyis félelmetes követ: embereknek és asszonyoknak nagy sokasága menekült ide, és most szívesen és könnyek között fogadtak.”
(Rogerius: *Siralmas ének*)

„Mivel a híveket kimagasló szolgálataikért jutalom illeti, méltányos, hogy a királyi bőkezűség adományokkal támogassa őket. Még sokkal inkább tartozik az uralkodó visszaadni azt, amit talán kevésbé méltányosan elvettek valakitől. Ennélfogva minden most élőnek és jövődöbelinek tudomására kívánjuk hozni e sorokkal, hogy [...] Simon ispán [...] a tatár veszedelem idején is mind a csatamezőn, mind Esztergom vár védelmével elismerésre méltó, dicső szolgálásokat tett nekünk. Ezért számos hű helytállásáról megemlékezve, de nem teljes viszonzás, mivel kimagasló, fényes tettei jóval több jutalmat érdemelnének, mint e sorok kijelentik, Csenke földet szigettel, réttel és más tartozékaival együtt, amelyet Simon ispán ugyanazon dicséretes emlékű atyánk adományából szolgálataival kiérdemelve valaha megkapott [...] visszaadtuk, visszaállítottuk, neki és örököseinek, valamint örökösei utódainak adjuk, adományozzuk és juttatjuk örök jogon való birtoklásra.”

(IV. Béla oklevele, 1243)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

17. A feladat a reformkori Magyarország történetével kapcsolatos (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével, miként jelent meg a politikai életben a magyar nyelv ügye!

„Meleg szeretettel függj a hon nyelvén! – mert haza, nemzet és nyelv, három egymástól válhatatlan dolog; s ki ez utolsóért nem buzog, a két elsőért áldozatokra kész lenni nehezen fog. Tiszteld s tanuld más mívelt népek nyelvét is, [...] de soha ne feledd, miképpen idegen nyelveket tudni szép, a hazait pedig tehetségig mívelni kötelesség.” (Kölcsey: *Parainesis Kölcsey Kálmánhoz*)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

18. A feladat az osztrák–magyar kiegyezéshez kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével az Ausztria és Magyarország között létrejött politikai kiegyezés tartalmát! Válaszában a források alapján térjen ki arra is, hogyan értékelte az utókor két neves gondolkodója a kiegyezést!

„Ő császári s apostoli királyi felsége [...] felszólítja az országgyűlést, hogy a Pragmatica Sanctiónak mint kölcsönösen elismert jogalpnak elveiből kiindulva, gondoskodnék oly módokról, melyeknél fogva mind Magyarország és társországainak a Pragmatica Sanctio által is biztosított közjogi és belkormányzati önállósága, mind a birodalom biztosságának és együtt maradásának életfeltételei sértetlenül megóvassanak [...]” (Részlet a közös ügyekről szóló törvénycikk bevezetőjéből)

„Ausztriával történt egybeházasíttatásunk óta állami függetlenségünk soha nem volt oly reális és biztos, mint a kiegyezési törvény folytán. [...] Mert közös ügyeink Ausztriával négyszáz év óta folyton-folyvást voltak, de a közös ügyek intézésébe mimagunk soha eléggé be nem tudtunk folyni, a közös ügyeket Ausztria és a dinasztia tényleg nélkülünk intézte. Viszont a bécsi kormány a közös ügyeken kívül a tiszta magyar ügyeinkre is befolyást gyakorolt [...]. Egyedül Deák kiegyezése mentette fel belügyeinket Ausztria és az összmonarchia befolyása alól [...]” (Szekfű Gyula történelem, 1920)

„A '67-es kiegyezésnek [...] vannak magasztalói – holott legfőljebb azokat lehet menteni és kell is szeretnünk, akik megkötötték. Maga a szerződés csak

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

19. A feladat a Kádár-korszakhoz kapcsolódik. (rövid)

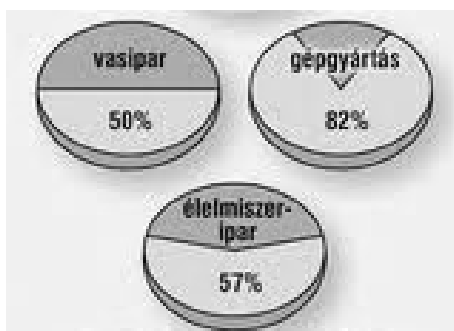
Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a fogyasztásban bekövetkező változásokat a Kádár-korszakban! Válaszában térjen ki a téma politikai hátterére is!

A fontosabb tartós fogyasztási cikkek 100 háztartásra jutó száma			
	1960	1970	1980
hűtőgép	1	35	87
mosógép	19	70	91
személygépkocsi	0	6	26
rádió	73	101	142
televízió	5	66	99

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

20. A feladat a trianoni békeszerződéshez kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a trianoni békeszerződés gazdasági hatásait, következményeit!

Egyes iparágak termelési kapacitásának megoszlása a trianoni határokon belül és kívül (a kördiagramok világosabb cikkelyei és a beírt százalékos arányok a trianoni határokon belül maradt kapacitást mutatják)

„180. Cikk. A Jóvátételi Bizottság részéről engedélyezhető kivételek fenntartásával Magyarország minden vagyona és jövedelme rangsorbeli elsőbbséggel szavatol a jóvátételi követelések megfizetéséért és azokért az egyéb terhekért, amelyek a jelen Szerződésből vagy az azt kiegészítő szerződésekből és egyezményekből, vagy pedig azokból a megállapodásokból származnak, amelyeket Magyarország a Szövetséges és Társult Hatalmakkal az 1918. évi november hó 3-án aláírt fegyverszünet ideje alatt kötött.

Az 1921. évi május hó 1. napjáig a Magyar Kormány a Jóvátételi Bizottságban képviselt Szövetséges és Társult Hatalmak előzetes engedélye nélkül maga aranyat ki nem vihet, s aranyra nézve nem rendelkezhetik és egyúttal aranykiviteli és rendelkezési tilalmat köteles megállapítani.” (A trianoni békeszerződés)

„A háború előtti magyar gazdaság az Osztrák–Magyar Monarchia kereteihez igazodott, s a birodalom piac- és nyersanyagviszonyaira épült. A Monarchia, ez a

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Hellenisztikus kultúra	3	
	2. Középkori kereskedelem	3	
	3. Magyar államalapítás	4	
	4. Felvilágosodás	4	
	5. Rákóczi-szabadságharc	4	
	6. Ipari forradalom	3	
	7. Az 1848-49. évi szabadságharc	4	
	8. Első világháborút lezáró békék	4	
	9. Magyarország a II. világháborúban	4	
	10. Kisebbségi magyarság	4	
	11. Európai Unió	4	
	12. Magyarország népesedési viszonyai	4	
	Összesen	45	
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Középkori város	12	
	14. Nők helyzete és életmódja	12	
	15. Nándorfehérvári diadal	12	
	16. Tatárjárás	21	
	17. Magyar nyelv ügye	12	
	18. A kiegyezés	21	
	19. Kádár-korszak	12	
	20. Trianon	21	
	Összesen	45	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		90	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: